

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100836

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-10-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федоров Едуард Володимирович

2. Eduard V. Fedorov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 292

Назва наукової спеціальності: Міжнародні економічні відносини

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Міжнародні економічні відносини

Дата захисту: 30-11-2023

Спеціальність за освітою: Облік і аудит

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 12.093.007

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітрофлотський, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітрофлотський, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.51.25

Тема дисертації:

1. Формування економічної безпеки України в контексті сучасних глобальних викликів
2. Formation of Economic Security of Ukraine in the Context of Modern Global Challenges

Реферат:

1. Робота присвячена поглибленню теоретичних засад, удосконаленню методичних положень та розробці науково-практичних рекомендацій щодо формування економічної безпеки України в контексті сучасних глобальних викликів. У дисертаційній роботі удосконалено теоретико-методологічні основи дослідження економічної безпеки національної економіки в умовах глобального середовища, встановлено дуалістичний характер впливу сучасного глобального середовища на формування економічної безпеки країни. На основі аналізу складної взаємодії викликів, загроз та ризиків, запропоновано декомпозицію площини їх мережевої взаємодії за функціональними складовими (економічна, політико-правова, соціо-культурна, технологічна, екологічна), що забезпечує комплексну ідентифікацію чинників економічної безпеки національної економіки та можливість їх врахування в системі оцінювання ризиками і дозволяє: розробляти план та алгоритм дій запобігання, виявлення та реагування на ризикові події, визначивши потенційні вразливості та загрози; ефективно планувати та розподіляти ресурси; пріоритезувати ризики, концентруючись на критичних сферах вразливості; типологізувати ризики та імовірністю та ступенем впливу, визначаючи найбільш оптимальні

заходи та форми контролю; мінімізувати втрати від потенційних ризиків та загроз. Шляхом системної ідентифікації та класифікації глобальних процесів, що впливають на національне безпекове середовище і мають враховуватися у системах моніторингу безпеки, запропоновано їх групування за наступними ознаками: послідовності прояву у кожному емпіричному випадку, галузевого охоплення та можливості прояву у різних сферах безпекового середовища, можливості передбачення та ступеня відкритості прояву; обґрунтовано виокремлення в структурі сучасного глобального процесу наступних складових: загальноглобалізаційної, міжнародно-правової, пандемічної, які визначають сучасний характер трансформацій глобального безпекового середовища. Запропоновано удосконалений методичний інструментарій оцінки рівня ризику безпекового розвитку країни, що дозволяє надати кількісну та якісну оцінку умовам розвитку національної економіки з позиції впливу ризиків та загроз. Ґрунтуючись на ризик-орієнтованому підході як вагомому компоненті системи забезпечення безпеки національної економіки, удосконалено регламентацію процедур оцінювання та управління ризиками на національному рівні за рахунок реалізації взаємопов'язаних етапів, серед яких окрім стандартизованих етапів оцінювання запропоновано виокремити етап профілювання ризиків безпеки, практичним результатом якого стане створення Національного профілю ризиків безпеки розвитку. Визначено антисупільний характер тіньової економіки, що становить загрозу економічній безпеці, удосконалено теоретико-методологічні засади дослідження тіньової економіки шляхом систематизації теорій та концепцій тіньової економіки за логіко-послідовною та історичною еволюцією. Розвинуто існуючу методологічну основу дослідження тінізації економічної діяльності, що визначається раніше обґрунтованими принципами структурності, адаптивності, мережовості, дуалістичності, спільної мотивації та взаємодоповненості із офіційною економікою, до якої запропоновано включення принципів: поліструктурності, багаторівневості, перманентності, що дозволило визначити організаційні моделі протидії економічним злочинам залежно від сфер виникнення правопорушень. Ґрунтуючись на результатах експертного опитування, критичного аналізу стратегічного розвитку безпекової сфери, із урахуванням умов воєнного стану та потреб поствоєнної відбудови національної економіки запропоновано практичні рекомендації щодо формування дієвої системи перманентного моніторингу економічної безпеки України в умовах глобальних викликів, що передбачає моніторинг рівня безпеки (інтегральний індекс безпеки, окремі індикатори безпеки), моніторинг загроз безпеки – чинників зовнішнього середовища (загальноглобалізаційні, регіональні, економічні, соціально-демографічні, природно-екологічні, інформаційно-технологічні, політико-ідеологічні та воєнні, культурно-цивілізаційні, релігійні, пандемічні, міжнародно-правові) та внутрішніх чинників, впровадження якої не тільки підвищить надійність прогнозування рівня економічної безпеки, але й сприятиме завчасному виявленню сигналів, які свідчать про необхідність перегляду та корегування відповідної стратегії. Ключові слова: безпека, економічна безпека, міжнародна економічна безпека, глобальна безпека, безпекове середовище, тінізація, тіньова економіка, виклик, загроза, ризик, індикатор, оцінка ризиків, інтегральний індекс, стратегія безпеки

2. The work is devoted to deepening the theoretical foundations, improving methodological provisions and developing scientific and practical recommendations for formation of Ukraine's economic security in the context of modern global challenges. The thesis improves the scientific and theoretical approaches to the study of economic security of the national economy in the global environment. The author establishes the dualistic nature of the influence of the modern global environment on the formation of economic security of the country. Based on the analysis of the complex interaction of challenges, threats and risks, the author proposes a decomposition of the plane of their network interaction by functional components (economic, political, legal, socio-cultural, technological, environmental), which provides a comprehensive identification of the economic security factors and the possibility of their consideration in the risk assessment system and allows: to develop a plan and algorithm for preventing, identifying and responding to risk events, identifying potential vulnerabilities and threats; efficiently plan and allocate resources; prioritize risks, focusing on critical areas of vulnerability; classify risks by probability and degree of impact, determining the most appropriate measures and forms of control; minimize losses from potential risks and threats. Through systematic identification and classification of global processes that affect the

national security environment and should be taken into account in security monitoring systems, it is proposed to group them according to the following features: sequence of manifestation in each empirical case, sectoral coverage and the possibility of manifestation in different areas of the security environment, the possibility of prediction and the degree of openness of manifestation, the author substantiates the allocation of the following components in the structure of the modern global process: general globalization, international legal, pandemic, which determine the current nature of transformations in the global security environment. An improved methodological toolkit for assessing the level of risk of security development of the country is proposed, which allows to provide a quantitative and qualitative assessment of the conditions for the development of the national economy in terms of the impact of risks and threats. Based on the risk-oriented approach as a significant component of the national economic security system, the author improves the regulation of risk assessment and management procedures at the national level by implementing interrelated stages, among which, in addition to the standardized assessment stages, it is proposed to distinguish the stage of security risk profiling, the practical result of which will be the creation of a National Security Risk Assessment Profile. The author identifies the anti-social nature of the shadow economy, which poses a threat to economic security, and improves the theoretical and methodological foundations for studying the shadow economy by systematizing the theories and concepts of the shadow economy in a logically consistent and historical evolution. The existing methodological framework for studying the shadowing of economic activity is developed, which is determined by the previously substantiated principles of structure, adaptability, networking, duality, common motivation and complementarity with the official economy, and which proposes to include the following principles: polystructure, multilevel, permanence, which allowed to determine the organizational models for combating economic crimes depending on the areas of offenses. Based on the results of an expert survey, critical analysis of the strategic development of the security sector, taking into account the conditions of martial law and the needs of post-war reconstruction of the national economy, practical recommendations are proposed for the formation of an effective system of permanent monitoring of economic security Ukraine in the context of global challenges, which includes monitoring the level of security (integrated security index, individual security indicators), monitoring security threats - external environment factors (general globalization, regional, economic, socio-demographic, natural and environmental, information technology, political, ideological and military, cultural and civilizational, religious, pandemic, international legal) and internal factors, the implementation of which will not only increase the reliability of forecasting the level of economic security, but also contribute to the early detection of signals indicating the need to revise and adjust the relevant strategy. Key words: security, economic security, international economic security, global security, security environment, shadowing, shadow economy, de-shadowing, challenge, threat, risk, indicator, risk assessment, integral index, security strategy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Федоров Е. В., Булатова О. В., Карпенко О. І. Оцінка процесів тінізації української економіки та економічна безпека країни. Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Економіка. 2018. Вип. 16. С. 125–134
- 2. Fedorov E., Bulatova O. Trofymenko M., Karpenko O. The external component of national economic security. Przegląd Strategiczny. 2020. Issue 13. P. 425–437.

- 3. Федоров Е. В., Булатова О. В. Інструментарій оцінки ризиків безпекового розвитку країн. Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Економіка. 2021. Вип. 22. С. 73–87.
- 4. Федоров Е.В., Булатова О. В. Виклики, загрози та ризики формування національної економічної безпеки: глобальний та національний рівень. Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Економіка. 2022. Вип. 23. С. 52–65.
- 5. Fedorov E. Assessment of economic risks to secure development of Ukraine. Journal of European economy. 2023. Vol. 22. № 2 (85). April–June 2023. P. 184–209.
- 6. Федоров Е.В. Соціальні ризики безпекового розвитку України. Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Економіка. 2023. Вип. 25. С. 77–89.
- 7. Федоров Е.В. Вплив сучасного глобального середовища на формування економічної безпеки України. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2023. № 2 (66). С. 74–85.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U000551; 0121U110940

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Булатова Олена Валеріївна

2. Olena V. Bulatova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7938-7874

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212575482>;

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/739421>

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітрофлотський, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Резнікова Наталія Володимирівна

2. Nataliia V. Reznikova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2570-869X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=6CGcr6AAAAAJ&hl=uk>;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202286915>;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/145933>

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лизун Марія Володимирівна

2. Mariia V. Lyzun

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3222-2962

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 11, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Захарова Ольга Володимирівна

2. Olha V. Zakharova

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8718-0205

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=-vFMbKQAAAAJ&hl=uk>;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219561134>;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/HZK-3333-2023>

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітрофлотський, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Беззубченко Ольга Анатоліївна

2. Olha A. Bezzubchenko

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6791-3881

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=YqqmQqMAAAAJ&hl=uk;>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57220093255>

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітрофлотський, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Панченко Володимир Григорович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Панченко Володимир Григорович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новікова Алла Володимирівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна